

اداره خزانہ و مطبعہ سی

استانبولده باب عالی چاده
سندہ قرعہ بت کتخانہ سی

درج ایڈملین اوراق اعادہ
اولئماز .

باش محوری :

صالح زکی

هل اشترا

پوستہ اجرتیله برابر)

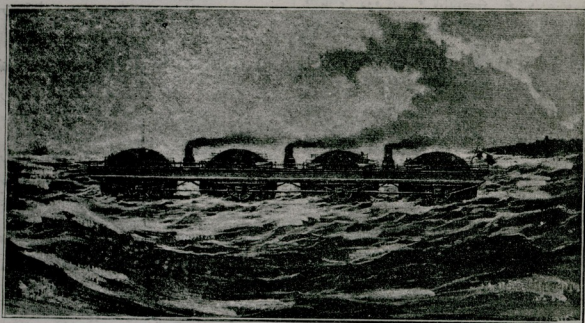
سنہ لکھی ۰۰ غروش

آلہی آیتیں ۲۰

صفحه ۱ غروشه

سر محمد علی غزنوی

يَجْتَنِبُ كُنُوزَ نَشْرٍ أَوْ نُورٍ فَنِي وَإِنِّي هَفَيْتُكَ غَنَةً

{ دولا بلی سفائن }

مَدِينَةُ خُطَاتِ

حوادث مدینه : بوستون کتبخانه جدیدی ، دولابی سفارش
قدماہ تعیین اوقات و وکوش ساعتی ، برلیندہ پورسلین
اعلائے مخصوص و حکومتہ عالیہ دارالصنائع — مقالہ 'مخصوصہ :
آثار اسلاف : مفتاح الحساب [ماہد عدد : ۱۹۶] — متنوعہ :
حکایہ ، پتہ پورغده قیش کونی ، دہشتی بر کچہ — اک من
مرتب — یکی کتابلر

مَدِينَةُ خُطَاتِ

بوستون کتبخانه جدیدی

شمالی آمریکانک کسب ایڈیکی مدینت جدیدہ حیرت
رس عقول بر درجہ بہ وارمشدہ .

قطعه جسیہ مذکورہ ذہ زیادہ مظهر اعتبار
و تقدیر اولان شیردن باشلیہلری کتبخانہلر، فنون و صنایع
دارالفنونلریدر .

آمریکا اہالیسنک معارفہ اولان آرزولری یک
ایلری کیشدر . ہر ہانکی بر شہرینہ کیدلسہ متعدد
کتبخانہلرہ تصادف ایڈیلیر .

بوکرہ بوستون شہرندہ کشاد ایڈیلان کتبخانہ عمومی
۱۸۵۸ سنہ سندنہ شہر مذکور اہالیسندن اولوب تبع
و مطالعہ کتب ایلہ اشتغال و آئندن لذتآب استفاده اولان
و بو اوغورده بر جوق مصارف اختیاریلہ ذی قیمت
و نوادردن معدود کتب متعددہ جمع ایڈن 'یوزہوآ
ہاس' نامندہ بر ذات مالک اولدینی کتابلری حکومتہ
ترک و تبرع اہلہمش و حکومت ایسہ ہم بو ذاتہ احترام
ہمدہ معارفہ بر خدمت اہلک مقصدیلہ بر کتبخانہ انشا
ایڈرمشدرکہ ایشتہ بوستون کتبخانہ عمومی بو سبیلہ
کشاد ایڈلشدہ .

'ہاس'ک تبرع اہلہدیک کتابلردن ماعدہ ۶۰۰،۰۰۰
جلد کتب متنوعہ دہا تدارک ایڈلشدہ . ہاسک کتابلری

۵۰،۰۰۰ انکایز لیراسی قیمتندہدر . کتبخانہ مذکورک
مصارف انشاییسی ۲،۵۰۰،۰۰۰ دولارہ بالغ اولمشدر .
کتبخانہدہ موجود کتابلر ایکی میلیون رادہ سندنہدر .
بوراسی عمومی اولوب ہرکسہ آچیکدر . مطالعہ ایچون
متعدد اولطہلری وارددر . کتبخانہک دروئندہ غایت جسیم
بر سالون وارددرکہ ۲۱۶ قدم طولندہ . ۴۲ قدم
عرضندہدر . درون کتبخانہک ہر طرفی دہبردن انشا
اولغفلہ حریق تہلکسندن مصوندر .

دولابی سفان

فرانسہ بحریہ میرالورئندن موسیو 'قولوبود' ،
فرانسہ بحریہ نظارتک واسطہ نشر افکاری اولان
'مارین دوفرانس' نامندہ کی بحریہ غریبہ سندنہ
'بازمن — Bazin' استندہ بولنان سرعت واپورینہ دار
برطانیہ تفصیلات فیہ اعطا ایتمشدر . موسی الہک قولنجہ
شمدیہ قدر کورلہدک بر سرعت سیرہ مالک اولہجق
اولان اشبو آصہ چرخلی واپور اساساً ہر ایکی یانندہ
بودوصلامہ شکلندہ برتراجہ ایلہ کی بی سطح بچردن الی
بدی مترو یوکسکدہ طوان ایچی مقعر جسیم چرخلردن
مرکبدر .

آصہ چرخلرہ حرکت دوربہ بی ورن سکان ساتی .
مترو ارتقاغنندہ کی چلیک سرنلر — یکرمی قدر جسیم
یاصدبقلر یعنی طایافانلرہ طولیش اولدینی حالہ —
تراجنک آئندن و آرمسندن کچہرک بونک ایچوندہ استنادک
اولمش اولور . تراچہ اوزرندہ ماکینہ دارلہلرہ اوجاقلر ،
یولجی قابیلری ، ہلک سالونلری بولنور .

بیوک بر آصہ چرخلی سفینہک تہات اساسیہ سندن
اولوق اوزرہ موسیو 'بازمن' طرفسندن اختراع ایڈیلان
بردومن دائماً حرکت ایلر . بردومن کینک قیج طرفہ
موضوع و بورادن دیکزہ القا اولغش عمودی برستوندن
عبارتدر . مخرک اولوب دومخی طرفندن ایشلہ دیان بوستو .
ندن حصولہ کان قوتلی برفروران کی بی مطلوب اولان

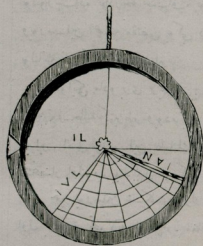
آمد و شد اینک اوزره آسمه چرخلی سفینه لر انشاسمی
متصور در .

مانش دگیرنده اجرای سیر و سفر ایتمک مخصوص
اولقی اوزره فرانسه دستکارانده ۲۵ مترو طولنده
واون بر مترو ، سکان ساتی مترو عر خنده و سکز مترو
طولنده درت عدد آسمه چرخ ایله مجهز بر سفینه
در دست انشا اولدیفندن بوکی سفاسندن نه درجه به قدر
استفاده اولنه جفی بونک حین اکلانده اوزرنده اجرا
اولنه جفی تجارب ایله آکلاشیله جقدر .

استقامتده بولندرمق ایچون اوج یوز بازگردن عبارت
برقوت تشکیل ایدر . شودومن سایه سنده کی دمیر آتقی
ایسته دیکی محله در حال آلابنده ایدم بیلیر .

آسمه چرخلرک محیط دائره لرینه نسبتله ۱۰۰ ده
۶۰ راده سنده بر سرعت حصوله کتیردیکی کورلمشدر .
بش مترو یکریمی بش ساتی مترو طولنده بش بیک
طونیلاته لقی بیوک مودله برکی اوزرنده اجرا ایدیلان
تجاربده کینک ساعتده ۳۲ میل سرعتی حازر اولدیفنی
مشاهده اولمشدر .

فرانسه نك « هاور » ایانی ایله « نوبورق » بیننده

قدماده تعیین اوقات و برکونش ساعتی

لازم کان ایملک و یازنجیر بودلیکدن کچر . ساعتک صول
طرفده طیش طرفه طوغری آچیش اوقاق دیلیلی بر
یاریق واردر . طونجیدن بر ابره مرکز دائره بی دائره مادر
دور ایدوب صول جهتی رسمده کورولان بواکینه نك
دیلمی ساعت میناسنه عموداً وضع اولمشدر . دائرنک
آشانی نصفی اوزرنده کی قطاع دائره دیگر اوقاق الی
قطاع دائره به تقسیم ایدلمشدر . برطاقم خطوط مستقیمه
اولوب بونلرده دائرنک خطوط شعاعیه سیدر . دیگر
برطاقم خطوط مستقیمه دخی اشبو خطوط شعاعیه اوزر -
به اشارت ایدلمش اولان مستقیم نقاطنی مائلاً بری برینه
ربط ایدر . اک اوجهده کی خط شعاعی (IAN) یعنی

فرانسه ضابطانندن میرالای « دولانوئه » نامنده بر
ذات روما خرابه لرله مشهور « هیرابل » طاعنده
« قورباخ » درت کیلومترو بعد ومسافه دکان « روهلغ »
موقعنده بولنش اولان اوقاق بر طونج یارچه سنک
جیبده طاشیمه مخصوص برکونش ساعتی اولدیفنی بوکره
کشف ایله مشدر .

بو ساعت ۰۰.۰۴۴ مترو قطرنده بر دائره اولوب
تقریباً بوندن ۰۰.۰۰۵ مترو فضله اولان اسطوانی الشكل
بر محفظه ایچنه موضوعدر . اسطوانه نك سطح وسطی سنده
اسطوانه نك بر طرفدن دیگر طرفه قدر آچیش دیشلی
اوقاق بر دلیک واردر که ساعتی بریره آتقی ایچون

موجود ببولده کی . مؤسساتک الک بیوک و مشهور لرندن معدود بولان برلین پورسلین فابریقه سنه کیرلدهکی زمان الک اول نظر دقتنه چاربان مواد استادی-منک ادخارینه مخصوص مغازه در .

فابریقه منک ایچ قاپوسی یانده بوز رنگده طاشلارک اوافق برتبه تشکیل ایدر صورتده ییغیش اولدینی کورولورکه بو طاشلار « سنوویچ » اوو سندن جلب اولغش خام « قاولین = Quaoilin » در . یسه بویغین قریبده نوروجی-بادن کان « فلدسپات = Feldspath » دن بولور . کرچه بوماده حال طبیعیده اوله رق یک چوق بولور سده بودرجه صاف . بودرجه پارلاق اولانسه و پورسلین اعماله مقتضی بوکی دیگر خاصه لری حازر بولانسه نادرآ تصادف ایدیلیر .

شواکی ماده بری برله مزج اولغمازدن اول غایت اینجه توز حاله کتیریلیر و بودر نوع دکرمن واسطه-سیله یاییلیر . اصل پورسلین عاملنک ایشی پورسلین خیری استحضار اولوب بیتدکن صوکره باشلار .

خیر پورسلین شکنده بازار تجارتده چقارمازدن اول برچوق تحولاته اوغزار . مغازه اتحاد اولان محله بولندورولان خیر اعمالات دستکاهنه کتیریلرک بوراده عمله خیردن ایستدیکی مقدار آلوب هانکی شکنده برشی یاهجق ایسه آنی یایق ایچون جیقریق اوزرینه قور . جیقریق دور ایستدیکه ایشی ده خیری یاهجفی شیئه کوزه ایله دوزلدیر و مطلوب اولان شی منتظم بر شکل کسب ایدیمجد قدر خیر شو چرخ اوزرنده دوزر . عمله نك هنر و مهارت لری حقیقه شایان حیرتدر .

یاییله جق شی تریناندن معدود اوله جق ایسه خیر آچیدن قالبره دوکک صورتیله مطلوب اولان شکل و صورت فونولور .

فابریقه ده کی جسم اوجانک درجه حرارتی ۱۷۰۰ حتی ۱۷۵۰ . واصل اولور . برلین دارالصناعه سی خصوصی رفابریقه کی مجرد صاحبه تمتع ویرمک مقصد

(کانون ثانی) و (IVL) یعنی (غوز) کله یله اشارت اولغشدر . صاغدن اعتبارآ ایکنجی خط شعاع (شباط) و (کانون اول) آیلرینه و بوندن صوکره کی خط شعاع (مارت) و (تشرین ثانی) آیلرینه دلالت ایدردی . دیگر لردی بومنوال اوزره اولوب خطوط ماله ساعت لری کوسه تر بردی . مرکز دن اعتبارآ حساب ایدیلان ایلمک فاصله برنجی ایله ایکنجی ساعته ، ایکنجی فاصله ایکنجی واون برنجی ساعته ، نهایت آلتنجی آرق آلتنجی ویدنجی ساعته دلالت ایدردی . فاصله لرک کافه سی کونشک طوعیله غروب ی پینده منقسم ایدی . صولده دائره نك قطار فقیسی اوزرنده ۴۹ دیمک اولان (IL) رفی « هیدرابل » طانغک عرضنی ارانه ایدر .

ساعتک قاج اولدینی آکلاشقی ایچون ابره ساعته باقیلان کونه دلالت ایدن شکل اوزرینه کتیریمک ایجاب ایدردی . اگر بوکون آتک ایلمک کونی دکلسه ساعتک قاج اولدینی کوزله باقیله رق آکلاشیله ییلردی . یعنی ساعت کونش صولنه کله جک صورتده عمودی بروضه-میتده طوتولور و ساعتک میناسی کونشدن مرور ایدن سطح عمودی به کتیریلیر و خطوط شعاعیه دیلیلی یاربیدن کچرک ابرمک صول جهتی اوزرنده و اشارت اولان خطوطه نسبتله ساعت لرک درجانی اوستندمکی موقعی مطلوب اولان ساعتی انحق تقریبی اوله رق ارانه ایدیلان بر نقطه-ده اوافق بردائرمده رسم ایدردی . اوزمانلر تلفراف ، شمن دوغر و ساره کی وسائط سرعتک تقدانی حسیده ساعتک تقریبی اوله رق ییلمه سی احتیاجاته کفایت ایلردی . هرکس مقوا ایله بویله بر ساعتی بالهوله اعمال و بولندینی محکم عرضنه کوره درجانه تقسیم ایلمه ییلیر .

برلنده پورسلین اعمالانه مخصوص

و حکومته عائد دارالصناعه

الک ظریف واک متانتی بر صورتده اعمال ایستدیک پورسلین معمولاتی جهانک هر طرفه اخراج ایدن اوور و پاده

اوزه ترتیب ایش اولوب مقدمهده حسابک تعریفله عدد و اقسامی ایضاح اولغشدر .

مقاله اولی اعداد صحیحک حسابندن باحث اولهرق بروجه آتی آتی بابه منقشدر :

- ۱ - صور و مراتب اعداد صحیح
 - ۲ - اعداد صحیحک تضعیف و تنصیف و جمع و طرحی
 - ۳ - ضربی
 - ۴ - تقسی
 - ۵ - ضلع اولنک استخراجی [۱]
 - ۶ - صحاحه دار یا پیلان اعمالک میزانلری
- مقاله ثانیه، کسورلک حسابندن باحث اولوب بوده بروجهزیر اون ایکی بابه تقسیم اولغشدر :
- ۱ - تعریف کسور و اقسامی
 - ۲ - کسورک صورت تحریری
 - ۳ - کسورلک تداخل، اشتراك، تباین و تمانلی
 - ۴ - تجزیه و ترفیعی
 - ۵ - توحید و طرحی
 - ۶ - افراد کسور مرکب
 - ۷ - کسورلک تضعیف و تنصیف و جمع و طرحی
 - ۸ - ضربی
 - ۹ - تقسی
 - ۱۰ - استخراج ضلع اولی
 - ۱۱ - مخرجلرلک تحویلی
 - ۱۲ - شعیرلک یکدیگریله ضرب و تقسی
- مقاله ثالثه حساب مجمعی بین اولوب آتی بابه

تفریق اولغشدر :

- ۱ - ارقام جل و صورت استعالی
- ۲ - جملک ضربی
- ۳ - تضعیف و تنصیف و جمع و طرحی
- ۴ - تقسی

[۱] علی العموم بر عددک کندی تفهیمه حاصل ضربیه اول عددک « مضای » و عیدد مذکوره یومضامک « ضلی اولی » تعبیر اولنور .

یه مبنی تاسیس اولنوب منفعت عمومیهنی دخی شاملدر . بویکی مؤسسات هم دولنک منابع وارداتی تربیده خدمت . همده حرف و صنایع مکتبی و طیفه سنی ایفا ایلر .

اشبو دارالصناعیه تدقیقات و تبعاته مخصوص بر دارالاستحضار علاوه ایدلش اولدیقندن بوراده ترقیات صناعیه نظر تدقیق و تبعیدن کجریلیر . بودارالاستحضار سایه سنده وجوده کلن نیجه مهم کشفیات پورسلین اعمالی صنعت دقیقه سنجیه مابله التطبيق اولغشدر .

فابریقهده بر دوکمه خانه دخی موجود اولوب و ازولره ، شمعدانلره قونوله حق طوبوخ بوراده اصاغه و ایستنه نیلن اشکاله افراغ اولنور . کرچه بونلرک شو صنعتله اشتغال ایدن فابریقهلردن حاضر اولهرق تدارکی قابل ایسهده بوراده صورت اعمال ایسهده کی ظرافت و مکملیت دیگر لرنده بولنه ماژ .

برلین فابریقه سنده هر عصرده یشتمش اولان الک مشهور استادلرک دست مهارت لرندن چیقمش مصنوعات ظرفیهنی جامع بر موزه موجود ایسهده بوموزه آنجق بویولده کی آثار صنایعیه ک بر تاریخیجه سی الد بولنق ایچون حفظ ایدلمکده اولوب بوقسه بوموزهده کی محفوظ اسکی نمونه لرندن هیچ برینه تقلید آ برشی یابیلور و مصنوعاتک کافه سی مخترعات جدیددن اولان نمونه لره تطبیقاً وجوده کتیریلور . شمیدیلرده برلین فابریقه سی پورسلین معمولاتی اوزرلرنده الک زیاده ازهار و آثار متنوعه ک جسمات طبعیه لرنده اولهرق یانلش بویالی رسملری کورولور .

مقاله مخصوصه

آثار اسلاف

۵

مفتاح الحساب

[مابعد عدد : ۱۹۶]

مؤلف مرحوم مفتاحی بر مقدمه ویش مقاله